

JUSTIITSMINISTEERIUM

Lp Erki Pisuke
HUGO.legal
erki@hugo.legal

Teie 25.10.2024
Meie 21.11.2024 nr 13-4/7652

Vastus

Pöördusite 25.10.2024 Justiitsministeeriumisse OÜ-ga HUGO sõlmitud esmanõustamise lepingu lõppemise ja toetuse piirmäärade ületamise küsimustega.

Esimene Teie küsimus puudutas teenuse piiramist 2024. a. Töite probleemina välja, et kui järgida aastast limiiti võib osutuda vajalikuks piirata teenust detsembris 2024. a ning kui võtta arvesse igakuist limiiti võib teenuse piiramise vajadus tekkida igal kuul, näiteks üheks-kaheks nädalaks novembris ja/või detsembris. Soovite Justiitsministeeriumi seisukohta, et juhul kui teenuse piiramine osutub vajalikuks, siis kas see peaks toimuma iga kuu või ainult aasta viimasel kuul.

Selgitame, et kohtumisega õigusnõustamist on igakuiselt võimalik osutada 57 523 euro eest. Teenuse piiramise vajadus sõltub OÜ HUGO töökorraldusest ja võimest prognoosida toetuse limiidi võimalikku ületamist. Olete käesoleval aastal taotlenud piirmäära ületamist jaanuaris (lubasime ületada 10 000 eurot), veebruaris (lubasime 5000 eurot), märtsis (lubasime 10 000 eurot), aprillis (piirmäära ületamist ei lubatud), oktoobris (lubasime 10 000 eurot) ja novembris (lubasime 7000 eurot). Kõigil juhtudel peale veebruari (taotletud summa sai kasutatud ja tekkis miinus) ning novembri (praeguseks hetkeks pole veel teada lõplikku summat) taotlesite Te oluliselt suuremat summat, kui reaalselt piirmäära ületus toimus, mis näitab, et Teie senised prognoosid pole olnud samas suurusjärgus tegelikkusega. Seega võib pikema perioodi prognoos osutuda veelgi ebatäpsemaks. Justiitsministeeriumi ülesanne on tagada, et toetuse eelarve ja rahakasutus oleksid omavahel tasakaalus ning et aasta lõpus ei tekiks puudujääki. Igakordne kontroll kuu lõikes, kas piirmäära ületamist lubada või mitte, aitab paremini ümber korraldada töid ja tagada, et aasta lõpus ei tekiks vajadust teenuse osutamise järsuks piiramiseks, mis võib tõenäolisemalt juhtuda, kui teenuse piiramine toimuks vaid kalendriaasta toetuse eelarve täitumise põhimõttel. **Seega meie hinnangul tuleks teenuse piiramist ja eelarves püsimist hinnata iga kuu lõikes eraldi, vastavalt riigi toetatava õigusnõustamise määruse (edaspidi määrus) § 24 lg-s 5 sätestatule.**

Teine küsimus puudutas teenuse piiramist 2025. a kuni lepingu lõppemiseni 30.04.2025. Soovisite teada, et kui tekib piirmäära ületamise oht kalendrikuus, kas Justiitsministeerium eelistab, et teenust piiratakse igakuiselt (näiteks vastavalt vajadusele nädalaks-kaheks kuus) või eelarve täitumisel ühekordse ja lõpliku piiramisega. Jääme eeltoodud seisukohale, et kuivõrd senised prognoosid pole olnud piisavalt täpsed ja samas suurusjärgus tegelikkusega, **tuleb ka 2025. a kuni lepingu lõppemiseni esitada vajadusel igakuiselt taotlus piirmäära tõstmiseks, mille lubatavusest oleneb tööde ümberkorraldamine ja teenuse piiramise vajadus antud ajahetkel.**

Kolmas küsimus puudutas lepingu lõppemist ja kohtuasjade üleandmist. Töite välja, millised väljakutsed võivad lepingu lõppemisega kaasneda. Näiteks kohtumenetluses olevates perekonnaasjades tuleb selgelt määratleda, kuidas toimub poolelioleva asja üleandmine juhul, kui klient otsustab uue konkursi võitja juurde minna. Samuti on Teie hinnangul oluline selgelt määratleda, millal ja kuidas kliente hinnakirja muudatustest teavitatakse, ning täpsustada, kuidas toimub uute klientide vastuvõtmine perekonnaasjades.

Nõustume OÜ HUGO seisukohaga, et uusi abivajajaid, keda eeldatavasti pole enam võimalik ajalistes raamides (kohtus) esindada, tuleks juba alates 01.12.2024 teavitada esindamise muudatustest laste õigustega seotud perekonnaasjades ning selgitada, et alates 01.05.2025 muutub teenuse osutamise hinnakiri. Lisaks hinna muutusele ja võimalusele otsustada, kas lepingu lõppemise järgselt jätkata OÜ HUGO juristiga, on siinkohal oluline väga selgelt kommunikeerida esmalt võimalust kasutada kohtus

esindamiseks riigi õigusabi, mille osas peab OÜ HUGO lepingu kehtivuse ajal tagama määruse § 25 lg 4 järgi riigi õigusabi nõuetekohase vormistamise ja esitamise ilma selle eest tasu võtmata. Juhul, kui Justiitsministeeriumil on sõlmitud uueks perioodiks lepingu teenuse osutajaga, siis on võimalik selgitada abivajajatele ka võimalust saada õigusabi konkursil valituks osutuva esmanõustaja juures.

Pooleliolevate kohtumenetluste osas tuleks OÜ-I HUGO samuti kodanikke muudatustest teavitada ja hinnata, kas esindajatel on võimalik kiiremaloomuliste kohtuasjadega enne lepingu lõppemist ise tegeleda või tuleb klient juba varakult suunata edasi riigi õigusabisse. Kõik vajalikud toimingud selleks tuleb teha ära enne lepingu lõppemist. Kui klient ei soovi OÜ-ga HUGO lepingut jätkata, tuleks anda kliendile üle kohtuasja materjalid.

Nõustume, et mingist hetkest on mõistlik lõpetada uute klientide vastuvõtmine laste õigustega seotud perekonnaasjades ja seda ennekõike juhul, kui esmasest kokkupuutest on näha, et abivajaja mure on ajamahukam ja eelduslikult on vajalik kohtumenetluses osaleda. Siinkohal on taaskord oluline selgitada inimesele võimalust kiiremaloomulisemate asjade puhul suunata inimene riigi õigusabisse ja teda selle saamisel abistada või saada nõustamist konkursil valituks osutuva esmanõustaja juures.

Neljandaks küsisite, kas Justiitsministeerium pikendab OÜ-ga HUGO lepingut aasta võrra või kuulutatakse välja uus konkurss. Selgitame, et hetkel on Justiitsministeeriumis koostamisel määruse muutmine, millele eelduslikult järgneb uue konkursi väljakuulutamine. Justiitsministeeriumil on õigus samadel tingimustel lepingu pikendamiseks ning kohustus teatada OÜ-le Hugo enda soovist vähemalt kolm kuud enne 30.04.2025. Kinnitame, et anname pikendamise soovist õigeaegselt teada.

Viiendaks tõite välja, et olete meie viimasest kohtumisest alates olnud ootel, millal Teid septembris alanud innosprindile kaasatakse, kus ministeerium osales projektiga: „Riigi poolt toetatud õigusabi lihtsamalt ja efektiivsemalt kättesaadavaks“. Selgitame, et 14.11.2024 lõppes innosprint ja esitluse kutse (koos esitluse lingiga) saadeti teile 07.11.2024. Esimeste arutelude käigus valis innosprindi tiim intervjuueeritavate sihtrühmad ning probleemi fookuseks sai teenuse kättesaadavus. Kuivõrd innosprindi sihtrühmaks olid eeskätt teenuse kasutajad (mitte osutajad), siis ei peetud vajalikuks kaasata innosprindi tiimiliikmeks OÜ HUGO esindajat. Samas kaasati innosprinti kaks OÜ HUGO juristi, kellega viidi läbi küsitlus, mille raames said esindajad kaasa rääkida riigi toetatud teenuse kättesaadavuse parendamisele.

Lisaks eeltoodule olete Justiitsministeeriumile 29.10.2024 saadetud e-kirjas huvi tundnud, kuidas on advokatuuri esimehe Imbi Jürgeni jaoks kättesaadavaks saanud innosprindi intervjuude andmed, mis peaksid olema anonüümsed ning kättesaadavad üksnes töögrupi liikmetele. Kinnitame, et innosprindi intervjuueeritavate andmed on anonüümsed ning saadud vastuseid on kasutatud riigi toetatud õigusabi kättesaadavuse parendamise huvides ja vastava prototüübi arenduseks. Rõhutame, et Justiitsministeerium ei ole advokatuuri ja OÜ HUGO vahel tekkinud vaidluse osapool ning ei ole täpsemalt kursis tõusetunud erimeelsuste üksikasjadest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Eneli Kivi
talituse juhataja

Gerli Võimre
Gerli.Voimre@just.ee